

PBT-A-50408/2011. Ajánlás

A Pénzügyi Békéltető Testület F.J. (a továbbiakban: Kérelmező) által az ABC Biztosító (a továbbiakban: pénzügyi szolgáltató) ellen benyújtott kérelmére indult pénzügyi fogyasztói jogvita rendezésére irányuló eljárásban a 2011. november 23. napjára kitűzött meghallgatáson az alábbi

AJÁNLÁST

hozta:

A Pénzügyi Békéltető Testület felhívja a pénzügyi szolgáltatót, hogy a Kérelmező 2008. március 2-án történt tűzkárigényében a kárrendezési eljárást ismét folytassa le oly módon, hogy vegye figyelembe azt a lényeges körülményt, miszerint az általa egyoldalúan megfogalmazott Általános Szerződési Feltételekben nem határozta meg, hogy a biztosítási szerződés, biztosítási kockázat szempontjából az ingatlan mely esetben minősül lakottnak, vagy állandóan lakottnak.

Az eljáró tanács felhívja a pénzügyi szolgáltatót, hogy a pénzügyi fogyasztó jogvitában vizsgált biztosítási szerződés vagyontárgyának valóságos értékét meghaladó részére befizetett biztosítási díj visszafizetéséről haladéktalanul intézkedjen.

Az eljáró tanács felhívja a pénzügyi szolgáltatót, hogy saját felróható magatartására tekintettel a kárrendezési eljárás ismételt lefolytatása során nem hivatkozhat a kárigény érvényesítésének elévülésére.

A Pénzügyi Békéltető Testület felhívja a pénzügyi szolgáltatót és a Kérelmezőt, hogy a jelen ajánlás végrehajtásáról az ajánlás kézhezvételét követő 60 napon belül írásban tájékoztassák a Testületet.

Az ajánlás ellen fellebbezésnek helye nincs, azonban annak kézhezvételétől számított 15 napon belül hatályon kívül helyezése kérhető a Fővárosi Bíróságtól, ha a tanács összetétele vagy eljárása nem felelt meg a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény rendelkezéseinek, a Pénzügyi Békéltető Testületnek nem volt hatásköre az eljárásra, a kérelem meghallgatás nélküli elutasításának lett volna helye.

A pénzügyi szolgáltató az ajánlás hatályon kívül helyezését a fentiekén túl – az ajánlás részére történt kézbesítésétől számított tizenöt napon belül – akkor is kérheti a Fővárosi Bíróságtól, ha az ajánlás tartalma nem felel meg a jogszabályoknak.

Ha a pénzügyi szolgáltató az ajánlásnak nem tesz eleget, a Pénzügyi Békéltető Testület – a Kérelmező nevének megjelölése nélkül – jogosult a jogvita tartalmának rövid leírását és az eljárás eredményét – legkorábban az ajánlásnak a pénzügyi szolgáltató részére történt kézbesítésétől számított hatvan nap elteltével – nyilvánosságra hozni.

A Pénzügyi Békéltető Testület döntését a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (a továbbiakban: Psztv.) 94. §-ának b) pontja, 97. §-a, valamint 100. §-ának (1) bekezdése alapján hozta meg.

INDOKOLÁS

A Kérelmező 2011. szeptember 15-én érkezett kérelmével fordult a Pénzügyi Békéltető Testülethez sérelmezve otthonbiztosítási szerződése kapcsán a pénzügyi szolgáltató által kialakított álláspontot, kérve egyúttal a kárrendezési eljárás megismételt lefolytatását, a pénzügyi szolgáltatónak a kárügyintézés során tanúsított eljárásnak felülvizsgálatát illetve az annak során megállapított biztosítási összeg kamatokkal növelt megtérítését.

A Kérelmező kérelmében előadta, hogy 2008. március 2-án a kockázatviselés helyéül szolgáló ingatlanban gyújtogatás miatt tűzbiztosítási esemény történt. A pénzügyi szolgáltatóval történt többszöri szóbeli megkeresések és levelezések után kártérítési igénye 2011. január 31-én véglegesen elutasításra került. 2011. június 28-án ismételten levélben fordult a pénzügyi szolgáltatóhoz, miután a xxx pénzügyi fogyasztóvédelmi irodán a kárügyben további eljárást javasoltak. A pénzügyi szolgáltató azonban ezen beadványát újabb, xxx iktatószámú levelében utasította el. Kérelmező egyúttal kifogásolta azt is, hogy az ajánlat aláírásakor semmilyen szerződési feltételt nem kapott, így csak nagy nehézségek árán sikerült megszereznie a káresemény idején hatályos szerződési feltételek vonatkozó részeinek fénymásolatát. Ebben azonban nem talált arra vonatkozóan szerződési kikötést, mely szerint változás bejelentési kötelezettséget sértett volna, továbbá nem találta pénzügyi szolgáltató mentesülését megalapozó körülményt sem. A „Kizárások” cím alatt rögzítettek szerint ugyanis lakatlan épület esetében kizárólag a kiemelt értékű ingóságokra nem terjed ki a pénzügyi szolgáltató kockázatviselése. Ugyanakkor a pénzügyi szolgáltató saját meghatározása szerint lakatlannak akkor minősül az épület, amennyiben az évente kevesebb, mint 270 napig lakott. A kockázatviseléssel érintett ingatlan vonatkozásában azonban ez sem igaz, hiszen a káreseményt megelőzően, 2007 végéig a Kérelmező az épületben napi gyakorisággal ott tartózkodott, életvitelszerűen ott lakott.

Csupán 2008 elején kezdődött el az épület átépítése, mely tényeket a szomszédok is tanúsítani tudják. A szerződési feltételek értelmében a pénzügyi szolgáltató lakatlanság miatt pótdíjat számol fel, tehát a lakatlanságra való hivatkozás, mint a kártérítési kötelezettség alól való teljes és végleges mentesülés, jogszerűségét tekintve több ponton is megkérdőjelezhető.

A Kérelmező a fentiekre tekintettel kérte, hogy a Pénzügyi Békéltető Testület az eredeti érvényes szerződési feltételek alapján vizsgálja meg a tűzkár kifizetésének megtagadását, illetve a Kérelmező igényének jogossága esetén tegyen ajánlást a pénzügyi szolgáltató felé a biztosítási összeg megállapítására és késedelmi kamattal növelt kifizetésére. A 2011. november 23-án megtartásra került folytatólagos meghallgatáson a Kérelmező kérelmét kiegészítette annyiban, hogy kérte a pénzügyi szolgáltatótól a kárrendezési eljárás megismételt lefolytatását.

A pénzügyi szolgáltató a Kérelmező szolgáltatási igényére vonatkozó kérelmét elutasította. Válasziratában, majd a folytatólagos meghallgatást megelőzően előterjesztett beadványában hivatkozott elsődlegesen a Kérelmező változásbejelentési kötelezettségének megszegésére, és ezzel összefüggésben a biztosító mentesülésére, másrészt arra, hogy a lakatlan épület csak pótdíj ellenében válhatott volna biztosítottá, azonban a káresemény bekövetkezésekor az épület már nem minősült biztosítottnak, következésképpen a biztosítási esemény sem következhetett be.

A pénzügyi szolgáltató a Kérelmező változásbejelentési kötelezettségének elmulasztása kapcsán az alábbiakat adta elő.

A biztosítási szerződés irányadó feltételrendszere – összhangban a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) vonatkozó rendelkezéseivel – előírja, hogy a biztosított a bekövetkezéstől számított 8 napon belül a biztosítónak írásban köteles bejelenteni minden, az ajánlaton feltüntetett körülmény módosulását. A biztosítási szerződés külön kiemeli, hogy a változás-bejelentési kötelezettség különösen kiterjed „a biztosító kockázatviselésének mértékét befolyásoló tényezők módosulására”. A pénzügyi szolgáltató a körülmények változásáról való tudomásszerzést követően – mind a törvény, mind a feltételrendszer alapján – jogosult lett volna javaslatot tenni a szerződés módosítására, illetve a szerződés felmondására. A biztosított kötelezettsége jelentőséggel azért bír, mert megszegése esetén, egy esetleges biztosítási esemény bekövetkezése ellenére is mentesül a biztosító a fizetési kötelezettsége alól, ha pedig sorozatosan tapasztalható mulasztás a biztosított részéről, a biztosító a szerződés felmondására is jogosulttá válik.

A pénzügyi szolgáltató előadta, hogy a kárrendezési eljárás során a Kérelmező maga is úgy nyilatkozott, illetve az eljáró szakértők, valamint a nyomozó hatóság is megállapította, hogy az ingatlanban felújítási munkálatok kezdtek, ott nem tartózkodtak állandó jelleggel, így az lakatlanná vált. Az ajánlaton az ingatlan állandóan lakottként került feltüntetésre, emiatt a bekövetkező változást a pénzügyi szolgáltató tudomására kellett volna hozni. Az, hogy a lakatlanság, mint körülmény lényegesnek minősül a kockázat szempontjából, nem vitatható, mivel nyilvánvalóan ezért tartalmaz külön erre irányuló kérdést maga a biztosítási ajánlat is. A pénzügyi szolgáltató álláspontjának alátámasztása végett hivatkozott a Ptk. magyarázatában foglaltakra, valamint annak kapcsán a BH 1992.124., illetve BH 2000.12. számú döntésekre, amely szerint a bizonyítási kötelezettség mindkét esetben – azaz annak bizonyításakor, hogy az elhallgatott körülményt a biztosító a szerződéskötéskor ismerte, illetve azt bizonyítandó, hogy az elhallgatott körülmény nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében – a közlési kötelezettségét elmulasztó szerződő felet terheli. Előadása szerint mentesülése tehát a törvényen alapul, és nem csak akkor áll be, ha bizonyítani tudja a körülmény közrehatását a bekövetkezett esemény vonatkozásában. A bizonyítási teher, a fent előadottakra tekintettel a Kérelmezőt terheli.

A pénzügyi szolgáltató hivatkozott a kockázatviselés helyéül szolgáló ingatlan felgyújtó személyek ügyében hozott büntető bírósági ítéletre is, amely rögzíti, hogy az „a cselekmény időpontjában lakatlan volt, azon felújítási munkálatok folytak”. Az ingatlan állapota körében a pénzügyi szolgáltató fontosnak tartotta továbbá kiemelni M.K. szakértő észrevételeit, aki szakvéleményében – többek közt – az ingatlan romos, szemetes állapotáról, valamint hosszú ideje fennálló lakatlanságáról tesz említést. Mindezek alapján a pénzügyi szolgáltató előadta, hogy nem vitatható az, hogy egy lakatlan és elhanyagolt épület könnyebb célpont betörések, illetve azzal összefüggő egyéb bűncselekmények szempontjából. Ezt támasztja alá a kockázatviselés helyéül szolgáló ingatlanban kárt okozó személyek ügyében hozott büntetőbírósági ítélet is, amelyben a felsorolt négy lakóépületből – a tárgybelivel együtt – három volt lakatlan. Előadta, hogy ez is azt mutatja, hogy a lakatlanság jelentősen befolyásolta a tárgybeli biztosítási esemény bekövetkezését, mivel ha ezen körülménynek az épület kiválasztásában nem is lenne szerepe, mindenképp jelentősége van a kárelhárítás, kárenyhítés körében. Álláspontjának alátámasztása végett továbbá eseti bírósági határozatokat mellékel, melyekben az eljáró bíróságok igazoltnak látták tárgybeli ügyben is képviselt – a lakatlanság bejelentésének elmulasztása miatti – mentesülésre való hivatkozását.

A fentiekben közöltek alapján a pénzügyi szolgáltató mentesülését elsődlegesen a Ptk. 540. § (2)-(3) bekezdéseire, másodlagosan a Ptk. 556. § (3) bekezdésére alapozta.

A pénzügyi szolgáltató kérelmet elutasító álláspontját másodlagosan arra alapozta, hogy a biztosítási szerződés szerint a lakatlan épület csak pótdíj ellenében biztosított. Tekintettel arra, hogy a Kérelmező pótdíjat nem fizetett, az épület nem volt biztosított, amelyből következően a biztosítási esemény sem következett be.

Előadása szerint a lakatlan ingatlan pótdíj ellenében való biztosítása nem tekinthető a biztosítás köréből kizárt körülménynek, így az, erre figyelemmel nem került feltüntetésre a kizárások körében. A lakatlan épület ugyanis nincs kizárva a biztosítás lehetőségéből, hiszen pótdíj ellenében biztosítható. A pótdíj indoka az a köztudomású körülmény, hogy egy lakatlan épület biztosítása magasabb kockázatot jelent a biztosítónak. Mivel a lakatlan épület csak pótdíj ellenében válhatott volna biztosítottá, a káresemény bekövetkezésekor az épület már nem minősült biztosítottnak, ebből kifolyólag biztosítási esemény nem következett be, így a pénzügyi szolgáltató helytállási kötelezettsége sem állt fenn.

Az eljáró tanács felhívására a pénzügyi szolgáltató előadta, hogy azért került sor az indexált összegű biztosítási díjak befogadására a káresemény bekövetkeztét követően is, mivel ezáltal a Kérelmezőnek lehetősége nyílt a szerződés életben tartására. Ugyanis, ha megkezdí a károk helyreállítását, érdeke fűződik ahhoz, hogy ingatlanának biztosítása ne szűnjön meg, amennyiben pedig a szerződés, módosítását kezdeményezi, akkor akár építés alatt álló ingatlanra, vagy ingatlanának lakatlan állapotára is kiterjeszhető a biztosítás, továbbá lehetősége nyílik alacsonyabb biztosítási összeg megjelölésére is. Amennyiben a Kérelmező a szerződést ingatlanára a továbbiakban nem kívánja fenntartani, úgy intézkedik a lakatlanná válás időpontja óta befizetett biztosítási díjak visszafizetése iránt.

A pénzügyi szolgáltató a jogvita tárgyában tartott folytatólagos meghallgatáson – első ízben az eljárás során – hivatkozott a biztosítási szerződésben rögzített elévülési idő elteltére, előadva, hogy a pénzügyi szolgáltatónak a kárügyintézés során tanúsított „hallgatása” nem zárja el a Kérelmezőt azon lehetőségtől, hogy polgári jogi igényét bíróság előtt érvényesítse.

A pénzügyi szolgáltató a pénzügyi fogyasztói jogvita összegszerűsége kapcsán a 2011. szeptember 30-án kelt válasziratában azt közölte, hogy abban az esetben, ha fizetési kötelezettségének jogalapja nem lenne vitatott, akkor bruttó 4.111.706,- Ft új értékre vonatkozó, – alulbiztosítottsággal számolt – biztosítási szolgáltatást kellene megfizetnie. E nyilatkozatát a 2011. november 5-én kelt beadványában téves számításra hivatkozva módosította azzal, hogy a kárügy kapcsán fizetési kötelezettsége legfeljebb 3.602.290,- Ft összegben lenne indokolt.

A pénzügyi szolgáltató alávetési nyilatkozatot nem tett, kijelentve, hogy a Pénzügyi Békéltető Testület döntését kötelezőként nem fogadja el.

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsának véleménye szerint a kérelem a kárrendezési eljárás lefolytatására vonatkozó részében, az alábbiak szerint alapos.

A Kérelmező és a pénzügyi szolgáltató egyezően adták elő, hogy a Kérelmező 2000. február 1-én xxx Otthon biztosítási szerződés megkötésére ajánlatot tett lakóépület, melléképület, és háztartási ingóság vagyoncsoportokra. A biztosítási ajánlaton az „Általános kérdések” kapcsán a szerződő/Kérelmező akként nyilatkozott, hogy a xxx szám alatti ingatlan állandóan lakott. A pénzügyi szolgáltató a Kérelmező biztosítási ajánlatát a 2000. február 7-én kelt biztosítási kötvény kiállításával elfogadta, a biztosítási szerződés a felek között létrejött. A Kérelmező a biztosítási díjat folyamatosan megfizette, illetve azt a mai napig is teljesíti.

A biztosítási szerződés kockázatviselési helyeként rögzített xxx szám alatti épület 2008. március 2-án tűz által jelentős mértékben károsodott. A Kérelmező a károsodást, mint a biztosítási szerződésben meghatározott biztosítási eseményt a pénzügyi szolgáltatónak bejelentette. A káresemény kapcsán a xxx Rendőrkapitányság folytatott nyomozást, amely nyomozást 2008. április 23-án kelt határozatában megszüntetett. A xxx Ügyészség 2009. február 13-án kelt határozatában a nyomozás folytatását rendelte el, utalva arra, hogy a nyomozóhatóság az elkövető kilétére vonatkozó információhoz jutott. A xxx Városi Bíróság xxx számú ítéletében a fiatalkorú elkövetők ügyében ítéletet hozott, amely 2010. október 4. napján jogerőre emelkedett.

A Kérelmező a jogerős büntető bírósági ítéletet a pénzügyi szolgáltatónak megküldte. Ezt követően a pénzügyi szolgáltató 2011. január 31-én kelt levelében – a káreseményt követő közel három év elteltével – a büntetőbíróság ítéletébe foglaltakra, nevezetesen arra, hogy „a cselekmény időpontjában az ingatlan lakatlan volt, azon felújítási munkák folytak”, a Kérelmező kárigényét elutasította, hivatkozva arra, hogy a leégett

épületben a káresemény időpontjában életvitelszerűen nem laktak, a Kérelmező pótdíjat nem fizetett és 8 napon belül nem jelentette be a korábban állandóan lakott épület lakatlanná válására vonatkozó körülményt. A Kérelmező a pénzügyi szolgáltató elutasítását sérelmezve, a 2011. június 28-án kelt levelében kifogásolta a pénzügyi szolgáltató által hivatkozott szerződési kikötést, utalva arra, hogy az ő szerződése azt nem tartalmazza, továbbá, hogy a szerződés nem rögzítette a változásbejelentési körülmények kapcsán az „átmeneti felújítási munkák miatti” bejelentési kötelezettséget, azaz kiemelt jelentőséget nem tulajdonított ennek. A Kérelmező e levelében vitatta továbbá azt is, hogy a tűz keletkezése és az épület átmeneti állapota között az okozati összefüggés fennállt. Előadta, hogy a kár felmérésekor kárfelvételi jegyzőkönyvet nem kapott, a kárösszeg számításáról a pénzügyi szolgáltató nem nyilatkozott.

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa az ismertté vált tényállás és a rendelkezésre álló iratok alapján úgy vélte, hogy a pénzügyi fogyasztói jogvitában alapvetően, és elsőként azt a kérdést kell tisztázni, hogy a felek között létrejött biztosítási szerződés meghatározta-e, és miként a lakott, illetve az állandóan lakott fogalmát. Aligha vitatható, hogy ezen kérdés tisztázása az adott, vagy a hasonló ügyekben nélkülözhető, ugyanis a biztosított változásbejelentési kötelezettségének elmulasztása, és azzal okozati összefüggésben a biztosítási esemény bekövetkezése csak az esetben vizsgálható, ha a szerződő felek között egyértelműen tisztázott, és világos, hogy mely esetben, mely körülmények változása esetén áll be a változásbejelentési kötelezettség, illetve mely esetben, és mely körülmények változásának be nem jelentése esetén állapítható meg a változásbejelentési kötelezettség elmulasztása.

A xxx Otthon biztosítás Különös Feltételei (HKF) Biztosított vagyontárgyak III. fejezetének, Épületek A) pontja szerint „Épület az olyan szerkezetileg önálló építmény, amely a környező külső tértől épületszerkezetekkel részben vagy egészben elválasztott teret alkot és ezzel az *állandó vagy az időszakos tartózkodás, illetve használat feltételeit* biztosítja. A biztosítás csak rendeltetésszerűen használatba vett épületre terjed ki. Építés, bővítés, átépítés alatt álló épületek, épületrészek csak külön megállapodás alapján biztosítottak.”

A HKF III. fejezet C) pont szerint „Lakatlannak minősül az az épület (lakás, családi ház), amelyik az Országos Építésügyi Szabályzat (OÉSZ) besorolása alapján lakóterületen, illetve az Országos Településrendezési és Építési Követelmények (OTÉK) besorolása alapján lakó- vagy vegyes területen helyezkedik el és évente kevesebb, mint 270 napig lakott. Lakatlannak minősülő épület csak pótdíj ellenében biztosított.”

Az eljáró tanács a rendelkezésekre álló adatokat értékelve arra az álláspontra jutott, hogy a lakottság, állandóan lakottság fogalmát a pénzügyi szolgáltató nem határozta meg. A pénzügyi szolgáltató az általa egyoldalúan meghatározott szerződési feltételekben (ÁSZF) olyan jelentős ismérveket nem rögzít immánens kritériumként, amelyek hiányában a lakottság kérdéséről a Kérelmező kellően tájékozódhatott volna vagy amelyek hiányában érdemben nem lehet nyilatkozni. Így például a biztosítási szerződés nem tér ki arra, hogy az ingatlan állandó lakottságához szükséges-e az, hogy az a teljes háztartás vitelére alkalmas legyen, abban a tényleges ottlakásra be kell-e rendezkedni, illetve életvitelszerűen ott kell-e tartózkodni. Nem tér ki továbbá a vonatkozó szerződési feltétel arra sem, hogy aktív dolgozónak minősülő biztosított esetében az állandó lakottság megköveteli-e azt, hogy ezen ingatlanból kell munkába indulnia és oda is kell hazatérnie, valamint, hogy a passzív dolgozó, vagy nyugállományú személy esetében a pihenésre, alvásra fordított idejét ezen ingatlanban kell-e töltenie. Ugyancsak nem határozza meg azt a szerződés, hogy kizárólag csak a biztosított, vagy esetleg azok közeli hozzátartozójának az ingatlanban való tartózkodása is elégséges ahhoz, hogy egy adott ingatlan vonatkozásában a lakottság, állandóan lakottság megállapítható legyen.

A biztosítási szerződés mindösszesen csak évente 270 napnyi lakottságot követel meg, ahhoz, hogy az épület lakatlanná ne váljon, de még ez esetben is alapvető kérdés, hogy mely esetben minősül lakottnak egy biztosított épület, vagy lakás.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint „A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.”

A Ptk. 207. § (2) bekezdés szerint „Ha az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.”

Az eljáró tanács véleménye szerint miután a biztosítási szerződés a lakott, állandóan lakott fogalmát nem határozta meg, csupán az épület kapcsán fogalmaz meg állandó, vagy időszakos tartózkodásra, használatra vonatkozó kikötést, azonban további ismérveket nem rögzített, a szerződéses jogviszonyban bizonytalanságot alakított ki. Ezt támasztja alá a Kérelmező kérelme, illetve több hasonló ügy kapcsán indult vitás ügy. Az eljáró tanács úgy véli, hogy ez idő szerint a változó gazdasági, és társadalmi viszonyok következtében a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján a lakott, állandóan lakott jelentése egyértelműen nehezen állapítható meg, társadalmi csoportok, rétegek, vidéken, nagyvárosban, vagy

fővárosban élők esetenként másképpen határozzák meg. Mindazonáltal az általános nyelvhasználat szerint általában lakottnak az az ingatlan tekinthető, ahol az alvás, evés, családi élet, vagy ezek közül bármelyik, illetve ezek együttes tevékenysége folytatható. A Kérelmező folytatólagos meghallgatáson ismertetett értelmezése szerint az életvitelszerű ott lakás azt jelenti, ahol főznek, mosnak, alszanak. Előadta – állítását a kockázatviselés helyéül szolgáló ingatlan szomszédjának nyilatkozatával is megerősítette –, hogy a jószágok miatt napi rendszerességgel az ingatlanban tartózkodtak. A Kérelmező előadta továbbá, hogy ez azt is jelentette, hogy akár hosszabb időszakon át is a háznál kellett lenniük, többször ott is főztek, aludtak, ezért szoba is ki volt alakítva erre a célra. Amikor nem ők tartózkodtak ott, a család valamely tagja volt az ingatlannál. Megítélése szerint az ingatlan lakott volt.

A pénzügyi szolgáltató által hivatkozott szakértői vélemények kapcsán az eljáró tanács megjegyzi, hogy a szakvéleményeket adó szakértők a helyszínt a káresemény bekövetkeztét követően, a tűzkár, valamint több órán keresztül tartó oltási munkálatok után tekintették meg, így az nem is tartalmazhatott megállapítást az ingatlan káreseményt bekövetkezését megelőző időponti állapotára.

A pénzügyi szolgáltató elutasító álláspontja kapcsán hivatkozott a büntetőügyben hozott határozatban foglaltakra. Ennek kapcsán az eljáró tanács egyrészt utal a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 4. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől kell határozni, más hatóság döntése, vagy határozata, illetve az azokban megállapított tényállás a polgári ügyben eljáró bíróságot (vagy más jogalkalmazót) nem köti, másrészt arra, hogy a büntető eljárás éppen a polgári eljárástól eltérő tartalmára, és céljára tekintettel feltétlenül nem határozhatja meg, és nem pótolhatja a biztosítási szerződés tartalmának hiányát.

A pénzügyi szolgáltató által említett, a Kérelmező lakatlanságot elismerő nyilatkozat jelen eljárásban nem került becsatolásra, sőt annak keretében a Kérelmező, több alkalommal is ezzel ellentétes tartalmú nyilatkozatot tett.

Az eljáró tanács a fent említettek alapján arra az álláspontra jutott, hogy a pénzügyi szolgáltató kellő megalapozottsággal, teljes bizonyossággal nem hivatkozhat arra, hogy az adott esetben a Kérelmező változásbejelentési kötelezettséget sértett, tekintve, hogy a biztosítási szerződésben nem állapodtak meg a lakott, állandóan lakott mikénti tartalmában.

Az eljáró tanács véleménye szerint a fent említettek, valamint a Kérelmező előadása alapján teljes bizonyossággal nem állapítható meg az sem, hogy a Kérelmező a káresetet megelőzően 270 napot meghaladóan az épületben nem lakott, azt nem használta, ott nem tartózkodott. A kárügy elbírálása során ugyancsak nem került tisztázásra az sem, hogy a 270 napnyi lakottság folyamatos, szakadatlan időtartamot jelent-e, továbbá, hogy a 270 napnyi lakottság kapcsán a Kérelmező közeli hozzátartozóinak ingatlanban való tartózkodását figyelembe kell-e venni ezen időtartam megítélésekor.

Az eljáró tanács véleménye szerint az adott ügyben a lakott, állandóan lakott fogalmának meghatározása kapcsán a Ptk. 207. § (2) bekezdésének alkalmazása nem indokolatlan.

Az, hogy ezt követően a változásbejelentési kötelezettség elmulasztása és azzal okozati összefüggésben a biztosítási esemény bekövetkezése megállapítható-e, továbbá az, hogy a pénzügyi szolgáltató szabadul-e a biztosítási szolgáltatás teljesítése alól a lefolytatandó kárrendezési eljárás körébe tartozik.

Az eljáró tanács a pénzügyi szolgáltató által becsatolt egyedi bírósági ítéletek kapcsán rögzíti, hogy azon jogvitákban megjelölt ingatlanok vonatkozásában hasonló konstrukciójú, ám nem teljesen azonos feltételű biztosítási szerződések kerültek megkötésre, másrészt az eljáró tanács nyomatékosan ki kívánja hangsúlyozni, hogy a bírósági ítéletekben mindösszesen a lakatlanság miatti változásbejelentési kötelezettség miatti kárveszély viselés kötelezettség kérdéskörének tisztázása történt meg, azonban részletekbe menően egyik esetben sem került sor a lakottság szerződéses fogalmának értelmezésére.

Az eljáró tanács a fentiek mellett rögzíti azt is, hogy a biztosítási szerződés azon kikötése miszerint a „lakatlannak minősülő épület csak pótdíj ellenében biztosított”, felveti azt a kérdést, hogy pótdíj megfizetése nélkül, alapdíj ellenében van-e a szerződésnek tartalma, biztosított vagyontárgya. Amennyiben a szerződő ilyen esetben huzamosabb időn át alapdíjat fizet, azonban a pénzügyi szolgáltató szerint az épület nem biztosított, a szerződés mintegy „kiürül”, legfontosabb eleme, a biztosított vagyontárgy nem része. Ez, amellet, hogy a vagyonszolgáltatás alapvető jogi természetével szembehelyezkedik, semmibe veszi a Ptk. 201. § (1) bekezdésében rögzített szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányosságának elvét is. Az eljáró tanács véleménye szerint az ilyen szerződési kikötést a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján külön figyelem felhívóan kell a szerződés megfelelő részében a szerződés részévé tenni.

Mindemellett az említett szerződéses kikötés felveti a Ptk. 567. § (1) bekezdés rendelkezésébe – az egyoldalú kogencia tilalmának szabályába való ütközést is – mivel a pénzügyi szolgáltató

változásbejelentési kötelezettség körébe tartozó körülményt oly módon szabályoz, amelynek nem a biztosító mentesülése, hanem a biztosított vagyontárgy biztosításból való „kizárása”, vagy kirekesztése lesz a következménye.

Az eljáró tanács észrevételezi, hogy a Kérelmező a biztosítási díjat mind a mai napig megfizeti. A Kérelmező 2011. október 24. napján megtartott meghallgatáson az eljáró tanácsnak, és a pénzügyi szolgáltatónak előadta, hogy ebben az évben a szerződés szerint a biztosítási összeg már 23.000.000,- Ft-ot meghaladó mértékű, amely után a biztosítási díjat minden hónapban megfizeti. A pénzügyi szolgáltató bár többször előadta, hogy abban az esetben, ha tudomására jutott volna az ingatlan szerződés létrejöttétől eltérő lakottságra vonatkozó megváltozott állapota, a szerződés módosítására tett volna javaslatot, vagy azt felmondhatta volna. Mindezt elmúlt több mint három évben azonban nem tette meg, a szerződés biztosítási összegét, és díját értékkövette, indexálta, annak ellenére, hogy azt a Kérelmező már a hatóság bontási határozata nyomán köteles volt az épületet lebontani. A pénzügyi szolgáltató kellő alappal nem hivatkozhat arra, hogy a szerződésre vonatkozó adatokról tudomása nem volt, vagy, hogy a Kérelmezőnek külön adatközlési kötelezettsége lett volna. A pénzügyi szolgáltató egységes jogi személy. Ha bármelyik szervezeti egysége tudomást szerez a szerződést érintő lényeges adatokról, vagy azok megváltozásáról, az a jogi személy tudomásszerzésének minősül. Megállapítható, hogy a pénzügyi szolgáltató a tudomására jutott adatokat csak a kárrendezés során – akkor is jelentős késedelemmel – vette figyelembe, de a biztosítási szerződés tartalmára nézve, a biztosítási összegre, díjra, vagy a szerződés érvényes fennállására vonatkozóan egyáltalán nem. Az eljáró tanács értelemszerűen nem vitatja azt, hogy a szerződést a Kérelmező időközben felmondhatta volna, vagy érdekmúlás címén kezdeményezhette volna a szerződés megszüntetését. Mindazonáltal az említettek is azt támasztják alá, hogy a felek között az együttműködési kötelezettség nem volt megfelelő, illetve a professzionális biztosítási szakmai ismeretekkel rendelkező pénzügyi szolgáltató a fogyasztót olyan biztosítási díj megfizetésére hívta fel, amelynek alapossága kétséges. Miután az eljáró tanács a pénzügyi szolgáltató figyelmét felhívta a fent említettekre, sem a díj visszautasításra, sem visszatérítésére nem került sor, annak ellenére, hogy a pénzügyi szolgáltató jogi álláspontja szerint nem állt kockázatban, így a befizetett díjakkal jogalap nélkül gazdagodott. Fenti kérdéskör kapcsán a pénzügyi szolgáltató sem írásbeli beadványaiban, sem a meghallgatáson elhangzottakkal nem tudta az általa folytatott gyakorlat jogi megalapozottság alátámasztani, ezért az eljáró tanács felhívja a pénzügyi szolgáltatót, hogy a vagyontárgy valóságos értékét meghaladó részre befizetett biztosítási díj visszafizetéséről haladéktalanul intézkedjen.

Az eljáró tanács megítélése szerint a kárrendezési eljárás arra tekintettel húzódott el több évig, hogy a pénzügyi szolgáltató a Kérelmező számára különböző iratok beszerzését irányozta elő. Ez összegegyeztetetlen a biztosítás, mint jogintézmény alapvető jogi rendeltetésével és a vonatkozó jogszabályokkal. Ennek kapcsán az eljáró tanács a pénzügyi szolgáltató figyelmébe ajánlja a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvénynek (továbbiakban: Bit.), a 2010. április 1-től hatályos, a korábbi joggyakorlatot törvényszintre emelő, 96. § (8) bekezdését, ami szerint „a biztosító a szolgáltatása teljesítésének esedékességét csak olyan okirat bemutatásától teheti függővé, amely a biztosítási esemény bekövetkezésének igazolásához, illetve a teljesítendő szolgáltatás mértékének meghatározásához szükséges, a biztosítási szolgáltatás teljesítésének esedékességét a bejelentett káresemény tekintetében indult büntető- vagy szabálysértési eljárás jogerős befejezéséhez nem kötheti.” A fenti jogszabályhelyi rendelkezés alkalmazása esetén tehát nem kerülhetett volna sor a kárigény megítélése szempontjából nem releváns iratok bekérésére, továbbá a bekövetkezett káreseménynek kizárólag ezen dokumentumok birtokában történő megítéléséhez, úgy, hogy a tényállás kiderítése szempontjából releváns dokumentumok már korábban a pénzügyi szolgáltató rendelkezésre álltak. Mindezek alapján az eljáró tanács megállapította, hogy a pénzügyi szolgáltató által jelen ügyben folytatott gyakorlata, egyrészt időben indokolatlanul elnyújtott, másrészt szembehelyezkedik a Bit. idézett rendelkezésével, valamint a polgári jogviszonyok alapjául szolgáló kölcsönös együttműködési kötelezettséggel. A fentiekre tekintettel az eljáró tanács felhívja a pénzügyi szolgáltatót, hogy saját felróható magatartására tekintettel a kárrendezési eljárás ismételt lefolytatása során nem hivatkozhat a kárigény érvényesítésének elévülésére.

Az eljáró tanács a pénzügyi szolgáltató elévülésre vonatkozó előadása kapcsán végül felhívja a figyelmet arra, hogy a biztosítási szerződés nem tesz eleget a Ptk. 553. § (1) bekezdésében foglaltaknak. A Ptk. 553. § (1) bekezdés szerint ugyanis a biztosítónak a szabályzatban (szerződési feltételben) kell meghatároznia, hogy a biztosítási szolgáltatás kifizetése mely időpontban esedékes. Ez esetben a Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. Az eljáró tanács véleménye szerint az elévülés időpontja a tűzkár esemény bekövetkezésének időpontjában nem kezdődhetett meg, mivel a Ptk. 553. § (1) bekezdés szerint a biztosítási szerződés ilyen kikötést nem tartalmazott, és az adott esetben a felek között nem kártérítési, hanem szerződéses jogviszony állt fenn, a Kérelmező a biztosítási szerződés teljesítését kérte.

Az eljáró tanács megállapította, hogy a fenti körülmények tisztázása nélkül jelen jogvita tekintetében összességében nem határozható meg a Kérelmezőt megillető esetleges biztosítási szolgáltatási összeg.

A fentiek alapján az eljáró tanács a rendelkező rész szerinti ajánlást adta ki.

A Pénzügyi Békéltető Testület felhívja a pénzügyi szolgáltatót és a Kérelmezőt, hogy a jelen ajánlás végrehajtásáról az ajánlás kézhezvételét követő 60 napon belül írásban tájékoztassák a Testületet.

Budapest, 2011. december 7.

Trencséniné dr. Molnár Ágnes s.k.,
az eljáró tanács elnöke

Elek Mariann s.k.,
az eljáró tanács tagja

dr. Nagy Szabolcs
az eljáró tanács tagja
az aláírásban akadályozott tag helyett
Trencséniné dr. Molnár Ágnes s.k.